

Lag och ordning

20. Tillsyn enligt alkohollagen ska vara avgiftsfinansierad

Motionärens namn: Maja Westling, Umeå

Under Covid-19 har det på flera håll runtom i landet förts diskussioner kring hur kommunerna kan jobba för att hjälpa företagare av olika slag. I flera kommuner har det, från olika politiska håll, kommit förslag om att efterskänka den tillsynsavgift som restauranger betalar för den tillsyn som enligt alkohollagen ska ske. Det är en god tanke, att vi som samhälle hjälps åt för att stötta företag i svåra tider. Det betyder dock inte att det ska ske på de kommunala skattebetalarnas bekostnad.

Om en jämförelse görs mellan livsmedelslagstiftningen (Livsmedelslag 2006:804, samt Förordning 2006:1166 om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter) och alkohollagstiftningen (Alkohollag 2010:1622) finns fler likheter – den främsta är kanske att det ofta är samma handläggare, eller åtminstone handläggare på samma del av kommunen, som utför den lagstadgade tillsynen. En annan likhet är att det ofta är samma företagare som är föremål för tillsynen. Däremot finns det en tydlig skillnad i att den tillsyn som ska ske enligt livsmedelslagstiftningen ska finansieras genom en avgift som betalas av livsmedelsföretagaren (3 § Förordning 2006:1166) medan det i alkohollagstiftningen (8 kap. 10 § tredje stycket Alkohollag 2010:1622) istället står att kommunen får ta ut avgift för tillsyn. Vilket alltså betyder att kommunen själv kan välja om tillsynen ska finansieras genom avgift eller genom skattekollektivet.

Självklart ska kommunernas självbestämmande stå högt i ett liberalt, decentraliserat samhälle. Men ännu högre måste den enskilda individens frihet stå. En kommun som utför tillsyn enligt alkohollagstiftningen på skattebetalarnas bekostnad använder inte sina skattemedel på bästa sätt. Grunden måste alltid vara att den enskilde, oavsett privatperson eller näringsidkare, ska betala för det denne vill göra när det till största del endast gagnar den enskilde. Oavsett om det gäller ansökan om ett bygglov, anmälan om värmepumpinstallation eller tillstånd och tillsyn för serveringstillstånd.

En kommun som skattefinansierar verksamhet som ligger utanför det kommunala grunduppdraget kommer sällan ha incitament till att hålla skatterna på en låg nivå. Kommunalskatten ska gå till det kommunala grunduppdraget, att utföra tillsyn hos näringsidkare som innehar serveringstillstånd är inte en del av det grunduppdraget.

Under svårare ekonomiska tider, likt den pandemi som i skrivande stund fortgår, ska stöd kunna utgå i form av exempelvis efterskänkta avgifter. Men i normalfallet ska en kommun inte kunna finansiera tillsyn med skattemedel. 100 % kostnadstäckningsgrad på den sortens uppgifter bör alltid vara vad varje tillsynsmyndighet eftersträvar, precis i likhet med hur det är formulerat i livsmedelslagstiftningen (se särskilt formuleringarna i Förordning 2006:1166 §§ 3-10).

Jag föreslår partistämman besluta

att alkohollagen ändras så att bestämmelserna om avgift för tillsyn harmonierar med livsmedelslagstiftningen.

Distriktets utlåtande:

Tillsyn av företag borde vara avgiftsfinansierad och bära sina egna kostnader, inte bekostas av skattemedel. Idag finns det lag på att tillsynen enligt livsmedelslagstiftningen ska finansieras genom en avgift. I Alkohollagen står det att kommunen får ta ut en avgift, vilket innebär att kommunen själv kan välja om tillsynen ska finansieras genom avgift eller genom skattekollektivet. Här borde samma krav på avgiftsfinansiering av tillsyn råda.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen.